VILNIAUS LOPŠELIS – DARŽELIS „VANDENIS“

ĮTRAUKIOJO UGDYMO GALIMYBIŲ PLĖTRA VILNIAUS LOPŠELYJE – DARŽELYJE „VANDENIS“

Tyrimo rezultatų analizė

Tyrimo organizavimo komanda:
L.e.p. dir. pav. ugdymui Ingrida Batalovienė
Dir. pav. ugdymui Vita Šinkūnienė
Psichologo asistentė: Gustė Suchotskytė

Vilnius, 2024

TURINYS

ĮVADAS 3

1. ĮTRAUKTIES PRINCIPO ĮGYVENDINIMO GAIRĖS 3

1.1. Tyrimo tikslas ir uždaviniai 4

1.2. Tyrimo organizavimo aspektai 5

2. PEDAGOGŲ NUOMONĖ APIE ĮSTAIGOS ĮTRAUKIOJO UGDYMO SVARBIUS ASPEKTUS IR KYLANČIAS PROBLEMAS BEI IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ TENKINIMĄ 7

2.1. Tyrimo metodologija 7

2.2. Pedagogų nuomonė apie priešmokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus vaikų įtraukiojo ugdymo galimybes ir specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimą įstaigoje 9

IŠVADOS 18

REKOMENDACIJOS 19

LITERATŪRA 20

PRIEDAI ..... **Klaida! Žymelė neapibrėžta.**

ĮVADAS

Šiuolaikinėje visuomenėje vaikų ugdymas tampa ne tik formaliojo švietimo, bet ir visos bendruomenės atsakomybe. Sparčiai besikeičiantis pasaulis verčia permąstyti ir atnaujinti ugdymo principus, siekiant užtikrinti, kad kiekvienas vaikas turėtų lygias galimybes vystytis ir mokytis pagal savo individualius poreikius bei gebėjimus. Šeimų lūkesčiai švietimo kokybei neabejotinai auga – tėvai siekia, kad jų vaikai būtų ne tik paruošti ateities iššūkiams, bet ir jaustųsi saugiai, suprasti bei gerbiami. Todėl itin svarbu kurti tokią ugdymo aplinką, kuri skatintų įvairovę, užtikrintų ugdymosi kokybę visiems vaikams, nepriklausomai nuo jų individualių skirtumų. Juodaitytė (2011) pabrėžia, kad lygybė ugdyme tampa pagrindu vaikų socialinių, pažintinių ir kultūrinių galimybių lygiavertiškumui, kuris yra būtinas, norint sudaryti sąlygas visapusiškai vaiko asmenybės raidai.

1. ĮTRAUKTIES PRINCIPO ĮGYVENDINIMO GAIRĖS

Įtrauktis švietime apima įvairių poreikių turinčius vaikus: turinčius įgimtų ar įgytų sutrikimų ar negalių, patiriančius kalbinių iššūkių, patiriančius atskirties riziką dėl socialinės ekonominės šeimų padėties ar nepalankių aplinkos veiksnių, turinčius didelį mokymosi potencialą ar gabumus.

Įtrauktis švietime nėra baigtinis taškas, tai sistemingo pertvarkymo procesas, apimantis švietimo turinio, mokymo metodų, požiūrio, ugdymo organizavimo ir strategijų keitimą ir modifikavimą siekiant pašalinti kliūtis. Įtrauktis reikalauja bendradarbiavimo tarp pedagogų, tėvų ir specialistų bei atitinkamos infrastruktūros kūrimo, kad visi mokiniai jaustųsi įtraukti ir motyvuoti mokytis.

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą reglamentuojantys teisiniai dokumentai yra esminiai siekiant užtikrinti, kad visi mokiniai gautų lygiavertes galimybes ugdytis. Šie dokumentai numato švietimo prieinamumą, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, ir užtikrina, kad bendrojo ugdymo mokyklose būtų sudarytos sąlygos organizuoti reikalingą švietimo pagalbą.

Įtraukusis ugdymas yra naudingas visiems mokiniams, nes skatina socialinę įvairovę, empatiją ir bendradarbiavimą. Kai visi vaikai mokosi kartu, jie turi galimybę susipažinti su įvairiais požiūriais ir patirtimis, išmoksta tolerancijos ir pagarbos. Tai padeda sukurti palaikančią mokyklos bendruomenę, kurioje kiekvienas jaučiasi vertinamas ir priklausantis. Be to, įtraukusis ugdymas gerina visų mokinių akademinius pasiekimus.

Įtraukųjį ugdymą galime laikyti procesu, kuriame atsižvelgiama į socialinę, kultūrinę ir mokymosi įvairovę ir remiamasi veiksniais, padedančiais nustatyti bei šalinti kliūtis mokymuisi ir dalyvavimui švietime. Bebarjerės fizinės ugdymosi aplinkos kūrimas vaikams, yra svarbus aspektas,

lemiantis galimybę ugdytis kartu su savo bendraamžiais ir patirti mokymosi sėkmę. Kiekviena nauja ar atnaujinama ugdymo įstaiga turi atitikti universalaus dizaino principus ir būti pritaikyta įvairių poreikių vaikams. Universalus dizainas mokymuisi yra viena iš įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo prieigų, kuri orientuota į visų besimokančiųjų poreikių užtikrinimą.

Europos specialiojo ir įtraukiojo ugdymo plėtros agentūra pateikia principus, skirtus skatinti įtraukiojo ugdymo kokybę, kurie labiausiai tinkami taikyti mokyklos lygmeniu:

Pagarba mokinių nuomonei – tai gebėjimas atidžiai klausytis, suprasti ir vertinti jų požiūrį, nepriklausomai nuo jų amžiaus ar patirties. Šis principas apima mokinių idėjų pripažinimą bei saviraiškai suteiktą erdvę, taip skatinant savarankiškumą, pasitikėjimą savimi ir atsakomybės ugdymą.

Aktyvus mokinių dalyvavimas mokyklos ir vietos bendruomenės veiklose užtikrina, kad visi mokiniai turėtų lygias galimybes dalyvauti ir būti bendruomenės gyvenimo dalimi.

Teigiamos mokytojų nuostatos atsispindi požiūryje, kad kiekvienas mokinys yra individuali asmenybė, turinti savo potencialą. Mokytojai, kurie vertina šį unikalumą, rodo empatiją, supratimą ir kantrybę, taip pat stengiasi sukurti įtraukią, palaikančią ir motyvuojančią mokymosi aplinką.

Mokytojų kompetencijos yra neatsiejama sėkmingo mokymosi dalis. Visi mokytojai turėtų gebėti atvirai ir aiškiai bendrauti su mokiniais, įkvėpti juos siekti savo tikslų, skatinti smalsumą ir mokymosi motyvaciją.

Lyderystė mokykloje yra svarbi ir vadovai turėtų skatinti darbuotojų bei mokinių įvairovę, remti kolegialumą ir inovatyvias idėjas, kad mokykla būtų pozityvi ir kūrybinga vieta.

Galiausiai, būtina suderinti **įvairių žinybų teikiamas paslaugas**, kad visi mokiniai galėtų gauti reikalingą paramą ir visapusiškai atskleisti savo potencialą. Įvairių žinybų paslaugų dermė.

1.1. Tyrimo tikslas ir uždaviniai

Tyrimo tikslas - išanalizuoti įstaigos įtraukiojo ugdymo svarbius aspektus ir identifikuoti kylančias problemas.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atlikti pedagogų apklausą, siekiant išsiaiškinti jų nuomones ir patirtis, susijusias su įtraukiojo ugdymo praktika.

2. Atlikti statistinę duomenų analizę siekiant nustatyti tendencijas ir ryšius tarp pedagogų nuostatų ir praktikų.

3. Apibendrinti gautus rezultatus ir išryškinti pagrindines įstaigos tobulintinas įtraukiojo ugdymo sritis, akcentuojant ugdymo įstaigos pasirengimą įtraukiajam ugdymui.

4. Parengti išsamią ataskaitą, kurioje pateikiamos rekomendacijos tolesnei įtraukiojo ugdymo plėtrai įstaigoje, siekiant pagerinti pedagoginę praktiką ir užtikrinti geresnę vaikų įtrauktį

1.2. Tyrimo organizavimo aspektai

Apklausoje pateikti klausimai padeda atlikti tyrimą, kurio tikslas yra įvertinti įstaigos pasirengimą ir sugebėjimą įgyvendinti įtraukųjį ugdymą, taip pat įvertinti specialistų ir mokytojų kompetencijas bei iššūkius, susijusius su vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP), ugdymu.

Klausimu, apie įtraukiojo ugdymo kultūros plėtojimą įstaigoje, siekiama įvertinti, ar įstaiga puoselėja ir skatina įtraukiąją ugdymo aplinką, kurioje visi vaikai, nepriklausomai nuo jų gebėjimų ar poreikių, jaustųsi priimti ir lygiateisiai dalyvautų ugdymo veiklose. Tai apima institucijos požiūrį, vertybes bei taikomas praktikas, siekiant sukurti įtraukią ugdymo kultūrą.

Klausimu apie ugdymosi pagalbą, siekiama išsiaiškinti, kokios konkrečios priemonės ir pagalba yra teikiama vaikams su SUP. Tai gali būti tiek papildoma pagalba ar specifiniai metodai, kuriuos taiko pedagogai, siekdami padėti vaikams efektyviai mokytis ir įgyvendinti ugdymo tikslus.

Domėtasi ir apie didelių SUP turinčių vaikų situaciją, siekiant sužinoti, kaip mokytojai individualizuoja mokymo procesą, kokios pagalbos priemonės naudojamos ir kaip prisitaiko ugdymo metodai, kad tokie vaikai galėtų efektyviai mokytis ir jaustųsi įtraukti į ugdymo procesą.

Tyrimu siekiama įvertinti, kaip efektyviai veikia švietimo pagalbos specialistų (logopedų, specialiųjų pedagogų, psichologų) ir mokytojų bendradarbiavimas. Taip pat analizuojama, kokią pagalbą specialistai teikia ir ar tai padeda pedagogui geriau dirbti su vaikais, turinčiais skirtingus poreikius.

Apklausos metu, siekiama nustatyti, su kokiais iššūkiais mokytojai susiduria kasdien, dirbdami su SUP vaikais. Tai gali apimti mokymo medžiagos pritaikymą, išteklių trūkumą, laiko trūkumą, ar sunkumus bendraujant su tėvais. Atsakymai padėtų identifikuoti sritis, kuriose reikia daugiau paramos ar resursų.

Taip pat siekiama sužinoti pedagogų požiūrį į įstaigos pasirengimą priimti visus vaikus. Tai apima įstaigos infrastruktūros, mokymo priemonių, bei personalo pasiruošimo vertinimą. Pedagogų nuomonė gali padėti įvertinti, ar įstaiga yra tinkamai pasiruošusi įtraukiajam ugdymui.

Klausimu apie asmeninį pedagogų pasirengimą ir kompetencijas, dirbant su vaikais, turinčiais SUP, siekiama įvertinti gebėjimą pritaikyti aplinką, naudoti tinkamus metodus bei ugdymo ir pagalbos priemones, siekiant užtikrinti kokybišką ugdymą kiekvienam vaikui.

Domėtasi ir apie tai, kokiose srityse pedagogai jaučiasi turintys žinių trūkumą ir kur norėtų tobulėti. Tai gali būti įtraukaus ugdymo metodika, vaikų elgesio valdymas, specialiųjų poreikių atpažinimas ir jiems skirtų programų taikymas. Atsakymai padėtų planuoti mokymus, skirtus pedagogams, siekiant užtikrinti, kad jie jaustųsi kompetentingi ir pasiruošę dirbti su įvairių poreikių vaikais.

2. PEDAGOGŲ NUOMONĖ APIE ĮSTAIGOS ĮTRAUKIOJO UGDYMO SVARBIUS ASPEKTUS IR KYLANČIAS PROBLEMAS BEI IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ TENKINIMĄ

2.1.Tyrimo metodologija

Tyrimo tipas - tyrimo įgyvendinimui pasirinkta kiekybinių tyrimų metodologija. Tyrimo tikslui pasiekti buvo taikomas Q – tipo duomenų rinkimas naudojant klausimus.

Tyrimo priemonė - anketa pedagogams. Pedagogo anketoje pateikiami 13 uždaro tipo klausimai. Prie uždaro tipo klausimų pateikiami galimi atsakymų variantai.

Anketos klausimyno specifikacija

Anketas pedagogams sudaro įžanga ir du klausimų blokai: įžangoje trumpai pristatytas tyrimo tikslas, pabrėžtas tyrimo anonimiškumas.

Pirmas blokas (1-3 klausimai) bendros tiriamųjų charakteristikos nustatymo blokas, skirtas respondentų amžiui, pedagoginio darbo stažui, kvalifikacijos išsiaiškinimui.

Antras blokas (4-13 klausimai) skirtas išsiaiškinti: pedagogų nuomonę apie įstaigos ir pačių pedagogų įtraukiojo ugdymo svarbius aspektus ir kylančias problemas ir vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimą.

Kiekybinio tyrimo imtis

Tyrime dalyvavo 18 lopšelio – daželio „Vandenis“ ikimokyklinio ir 5 priešmokyklinio ugdymo, 3 neformalaus ugdymo pedagogai, 1 švietimo pagalbos specialistas, 1 mokinio padėjėjas ir 1 meninio ugdymo pedagogas.

Duomenų apdorojimas vyko apskaičiuojat procentinę dalį.

Bendra respondentų charakteristika.

Tyrime dalyvavusių mokytojų pedagoginis stažas labai įvairus. Iš pateiktų duomenų matyti, kad daugiau nei 42 proc. mokytojų pedagoginis stažas yra daugiau nei 21 metai. 32 proc. mokytojų pedagoginis darbo stažas iki 5 metų. Dalis šių pedagogų studijuoja ikimokyklinės ir priešmokyklinės pedagogikos studijų programos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagoginės specializacijos modulį ir greitu laiku įgys kompetencijas dirbti pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas. Daugiau nei 17 proc. mokytojų pedagoginis darbo stažas neviršija 10 metų. Tik 7 proc. respondentų nurodė, kad jų stažas 11-15 metų.

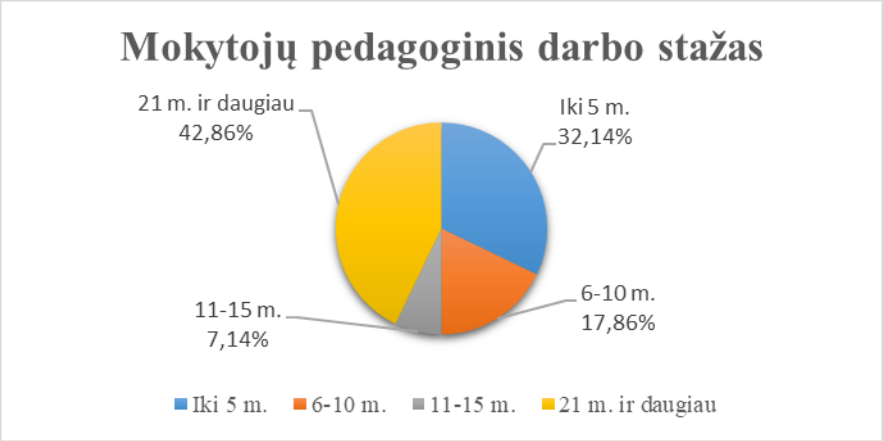

1 Pav. Respondentų pedagoginio darbo stažas

Kitu analizės aspektu buvo siekiama išsiaiškinti kaip tiriamieji pasiskirsto pagal kvalifikaciją. Iš pateiktų duomenų matyti, kad didžioji dalis mokytojų (57 proc.) yra įgyję mokytojo kvalifikacinę kategoriją. 29 proc. tyrime dalyvavusių mokytojų suteikta vyresniosios mokytojos kvalifikacinė kategorija. Tik 14 proc. mokytojų nurodė, kad jų kvalifikacinė kategorija – mokytojas metodininkas.

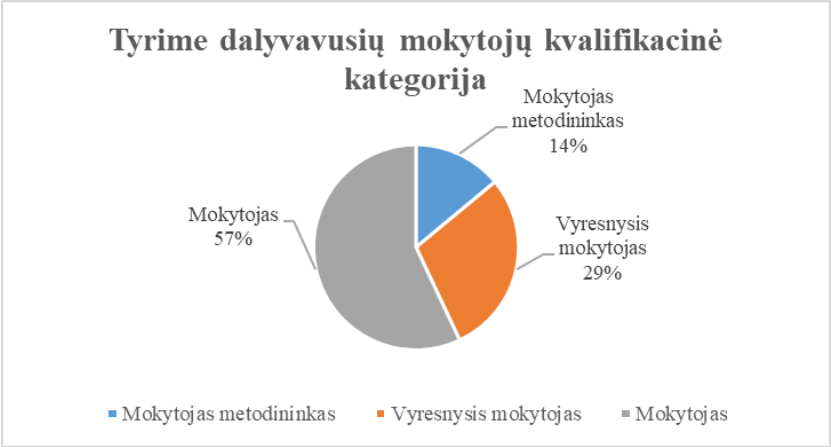

2 Pav. Pedagogų kvalifikacinė kategorija

Kadangi įstaigoje daugiausia dirba ikimokyklinio ugdymo grupių, todėl tyrimo metu nustatyta, kad daugiausia dirbančių (15) ikimokyklinio ugdymo mokytojai. Mokytojai (3) neturintys ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo išsilavinimo yra studijuojantys ir dirbantys su vaikais. Priešmokyklinio ugdymo grupių skaičius įstaigoje yra ženkliai mažesnis, nei ikimokyklinio, todėl tik 3 nurodė esantys priešmokyklinio ugdymo pedagogai. Kaip rodo duomenys, tyrime dalyvavo tik vienas švietimo pagalbos specialistas.

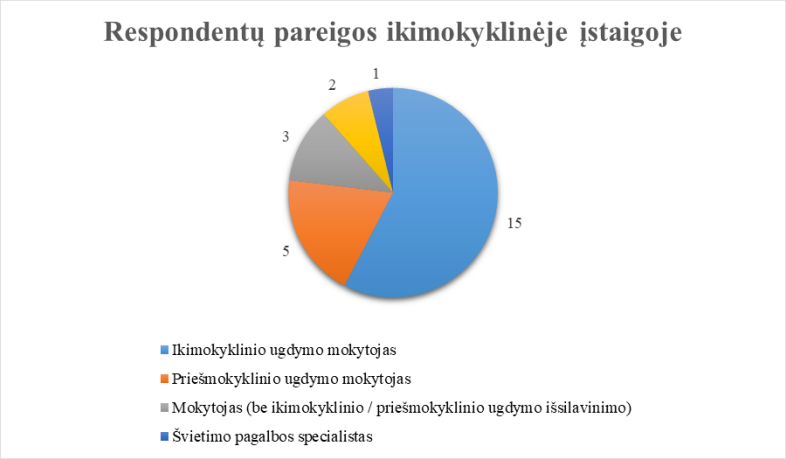

3 Pav. Respondentų pareigos ikimokyklinėje įstaigoje

2.2. Pedagogų nuomonė apie priešmokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus vaikų įtraukiojo ugdymo galimybes ir specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimą įstaigoje

Remiantis pateiktais tyrimo rezultatais, galima daryti keletą reikšmingų išvadų. Įstaigos bendruomenės (tėvų, pedagogų, vadovų) efektyvus bendradarbiavimas yra pripažįstamas svarbiu aspektu siekiant ugdymo kokybės – daugiau nei 89 proc. respondentų su tuo sutinka arba iš dalies sutinka.

Didžioji dalis apklaustųjų teigiamai vertina specialistų (logopedų, psichologų, socialinių pedagogų) pagalbą vaikui (daugiau nei 99 proc.), o mokytojo pagalba taip pat yra pripažįstama svarbia, nes su tuo visiškai arba iš dalies sutinka 100 proc. respondentų.

Įstaigos vadovų lyderystė taip pat yra reikšminga įgyvendinant pokyčius, tai patvirtina daugiau nei 99 proc. dalyvių, kurie iš dalies arba visiškai su tuo sutinka.

Daugiau nei 67 proc. respondentų mano, kad lygių galimybių užtikrinimas vaikams yra labai svarbus, o tik 10 proc. su tuo nesutinka. Be to, 50 proc. apklaustųjų pritaria pagalbos ir pagarbos kultūrai, o 46–50 proc. sutinka, kad jų įstaigoje vyrauja pagarba ir tolerancija, o tai rodo teigiamą aplinkos vertinimą.

Galiausiai, emocinių ir socialinių įgūdžių ugdymas per patyčių prevenciją taip pat vertinamas palankiai, nes daugiau nei 85 proc. respondentų su tuo visiškai arba iš dalies sutinka.

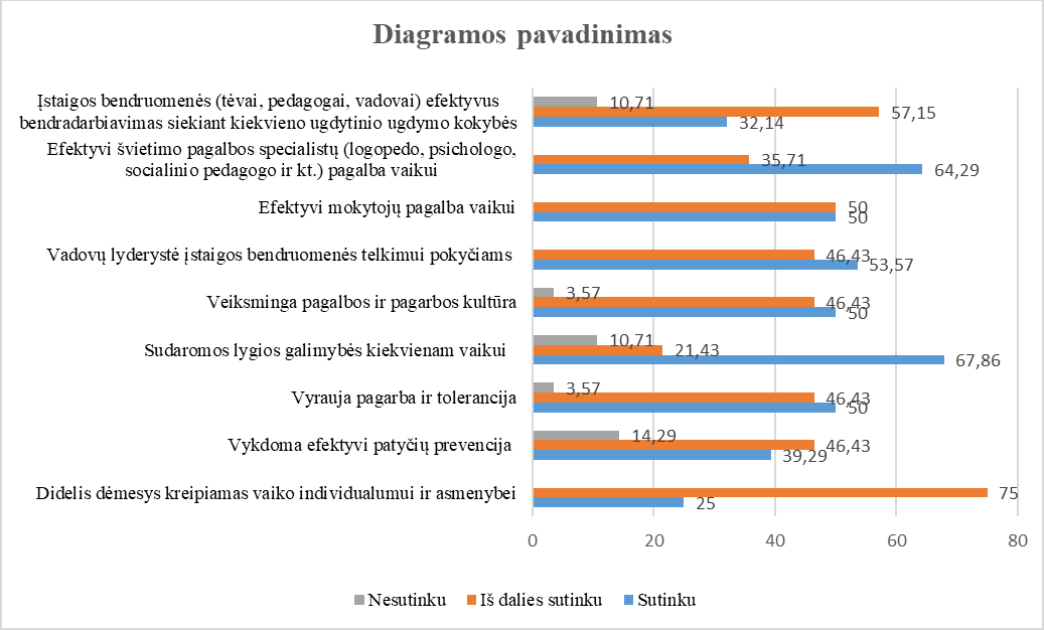

4 pav. Įtraukiojo ugdymo kultūra įstaigoje (procentinė išraiška)

Pagal pateiktus duomenis matyti, kad grupėse ugdomi vaikai turintys įvairių įgimtų ar įgytų sutrikimų. Net 14 vaikų diagnozuota sulėtėjusi raida, įstaigoje mokosi 5 vaikai, kuriems lietuvių kalba ne gimtoji. Dėl judėjimo, klausos, intelekto sutrikimų - 1.Dėl nerealizuotų ypatingų gabumų - 2. Dėl kalbėjimo ir kalbos sutrikimų- 10

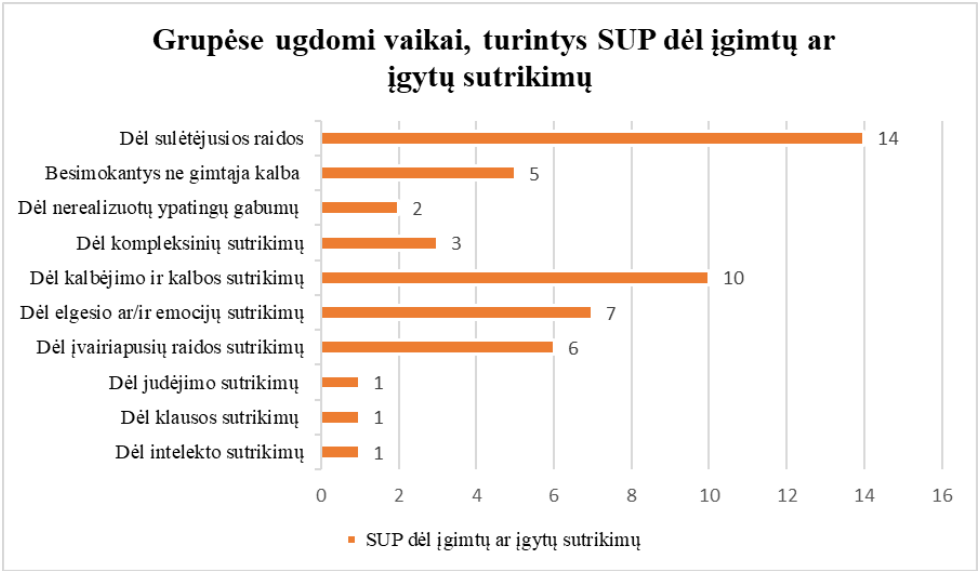

5 Pav. Ar Jūsų grupėje ugdomi vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų?

Tyrimo metu išryškėjo, kokią konkrečią pagalbą pedagogai teikia vaikams, turintiems SUP ir ugdymosi sunkumų. Daugiau nei 39 proc. sutinka su bendradarbiavimo su šeima svarba (14 proc. sutinka iš dalies). Apie 17 proc. iš dalies sutinka ir tiek pat nesutinka kad būtų taikomi alternatyvūs (alternatyvi ir pagalbinė komunikacija, pvz. PECS ar kt., tvarkaraščiai, socialinės istorijos).Taip pat

apie 21 proc. mokytojų mano, kad svarbu atsižvelgiant į individualias vaikų stiprybes ir jiems kylančius sunkumus būtų pritaikyta tinkama vieta grupėje ir rengiami individualūs ugdymosi planai kartu su švietimo pagalbos specialistais. Apie 10 proc. respondentų nesutinka su teiginiu, kad reikia taikyti trumpalaikį savaitės ugdymo planą, būtų individualizuojamas ugdymas ir šalia bendrųjų ugdymosi priemonių būtų papildomai naudojamos specialiosios mokymo priemonės. Kartu su švietimo pagalbos specialistais rengiami individualūs planai. Vaikai nėra išskiriami iš jiems įprastos aplinkos, stebimas santykis su kitais vaikais, esant poreikiui koreguojamas tiek vaiko, tiek suaugusiųjų elgesys. Su jų reikalingumu sutinka tik daugiau nei 21 proc. mokytojų.

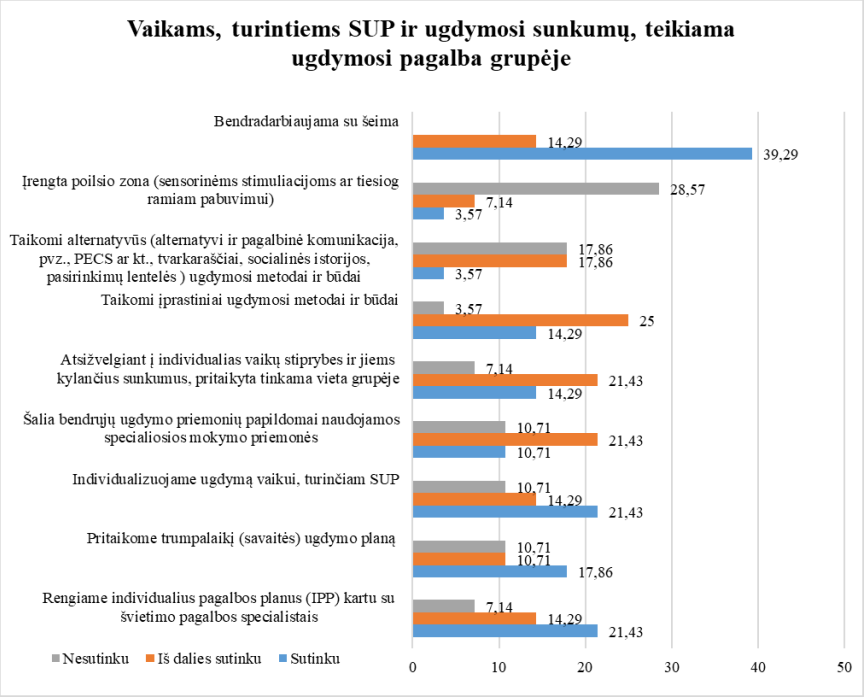

6 Pav. Apibūdinkite, kokia ugdymosi pagalba teikiama Jūsų grupėje vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ir ugdymosi sunkumų (procentinė išraiška)

Ugdymo įstaigą lanko vaikai turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Gauti duomenys rodo, kad daugiau nei 35 proc. mokytojų dažnai veiklos metu tiems vaikams sumažina užduočių kiekį, apie 25 proc. paruošia individualias užduotis ir taiko vaiko skatinimo ir motyvavimo elementus (padrąsinimus, dažnesnes pertraukėles). Mažokai, tik 25 proc. mokytojų visada individualiai paaiškina vaikui dėstomą medžiagą ugdomosios veiklos metu. Kadangi ne visose grupėse integruojama socialinio ir emocinio ugdymo programos (Zipio draugai, Kimochi), todėl 10 proc. apklaustųjų atsakė, kad niekada nenaudoja šių programų, o apie 14 proc. programas taiko dažnai arba visada. 25 proc. mokytojų retai ir tik apie 3 proc. visada taiko struktūruoto ugdymo elementus: pritaiko ugdymo aplinką, sudaro dienotvarkę, naudoja vaizdines priemones.

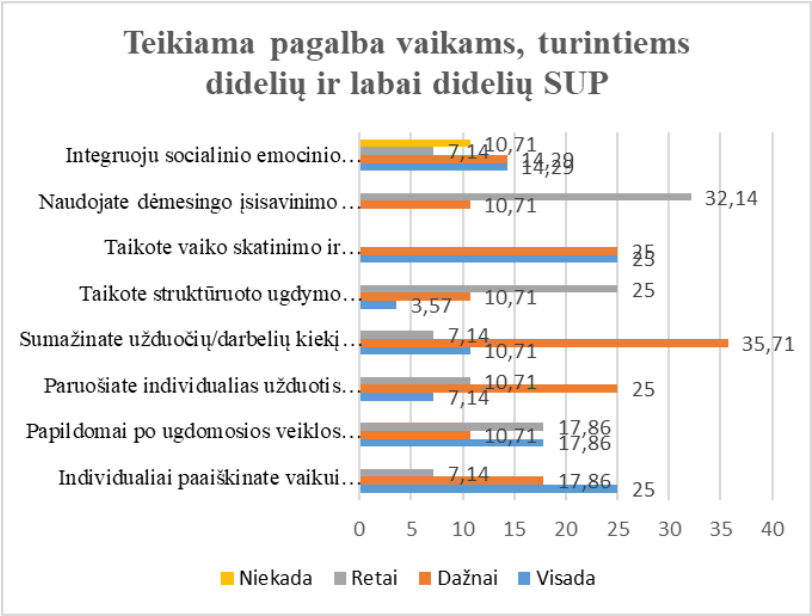

7 pav. Kokią pagalbą teikiate vaikams, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių (procentinė išraiška)

Kiekvieno vaiko ugdymosi pažangai būdingi tie patys žingsniai, tačiau dėl kiekvieno vaiko gyvenimo patirties ir ugdymosi stiliaus skirtybių to paties amžiaus vaikų pasiekimai gali skirtis. Tyrimo metu išryškėjo kaip mokytojai vertina vaikų, turinčių išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų pasiekimus: 39 proc. mokytojų vertina pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimo aprašą, kuris padeda mokytojoms ir kitiems pedagogams ir specialistams atkreipti dėmesį į vaiko pažintinės veiklos, elgesio, judėjimo ir kitus ypatumus, dėl kurių jo ugdymasis skiriasi nuo bendraamžių. Ženklai, įspėjantys apie poreikį pritaikyti ugdymo procesą, pateikti Pasiekimo apraše. 25 proc. ugdytojų atlieka individualų pasiekimų vertinimą, kuris gerina ugdymo turinio prieinamumą kiekvienam vaikui, individualizuoja ugdymo turinį, procesą, priemones.

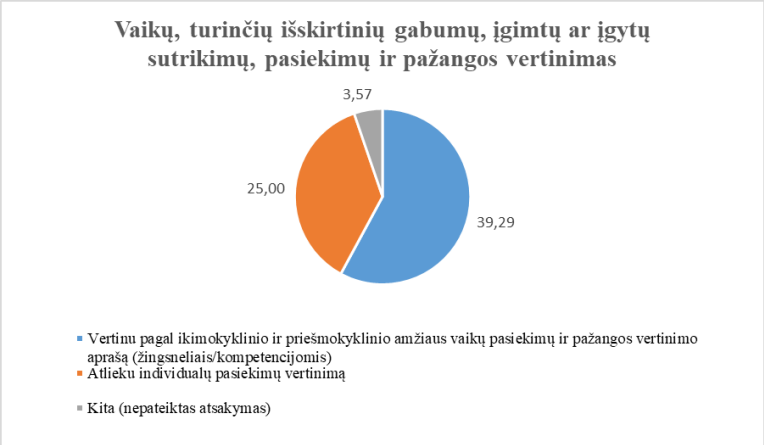

8 Pav. Kaip vertinate vaikų, turinčių išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų pasiekimus ir pažangą? (procentinė išraiška)

Įstaigoje dirbantys švietimo pagalbos specialistai padeda mokytojams dirbant su įvairių specialiųjų ugdymo(si) poreikių turinčiais vaikais. Apie 15 proc. mokytojų pažymėjo, kad specialistai visada suteikia žinių apie mokymosi sutrikimus, vaiko elgesio ypatumus, pateikia rekomendacijas dėl vaiko ugdymo būdų, metodų, priemonių pritaikymo, konsultuoja dėl programų pritaikymo. 25 proc. apklaustųjų atsakė, kad retai gauna pasiūlymus dėl alternatyvaus ugdymo ir korekcijos būdų bei konsultacijų dėl programos pritaikymo. Kad niekada nepadeda pasiruošti ugdomajai veiklai pažymėjo 25 proc. mokytojų.

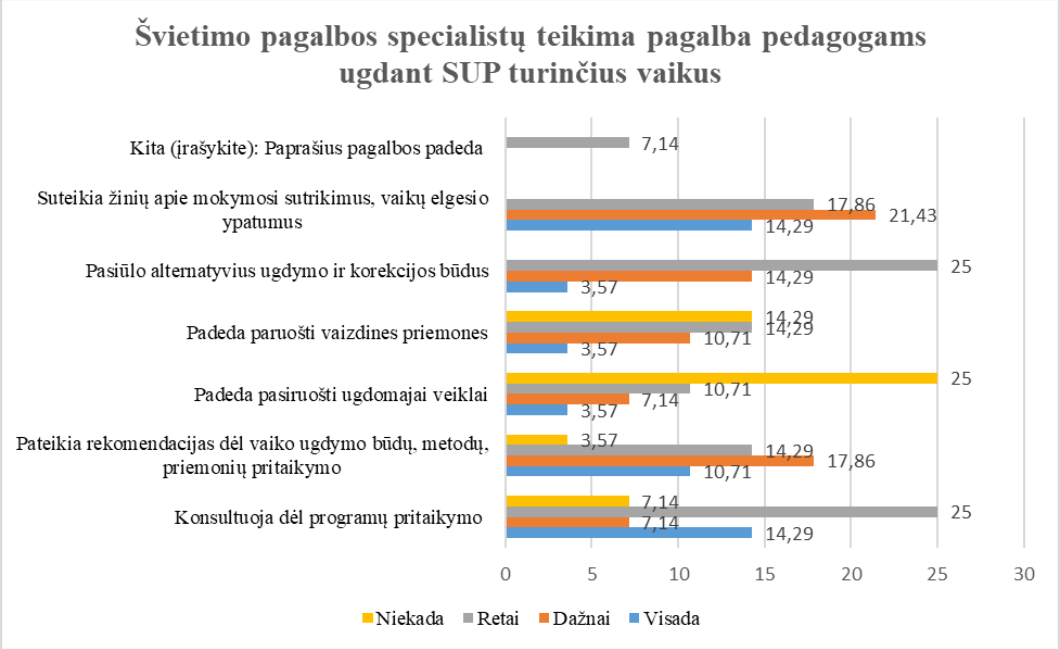

9 Pav. Kaip švietimo pagalbos specialistai Jums padeda, dirbant su įvairių specialiųjų ugdymo(si) poreikių turinčiais vaikais? (procentinė išraiška)

Pagal pateiktus duomenis matyti, kad didžiausi sunkumai yra šie: (50 proc.) emocionalus nenuspėjamas elgesys, blaškus elgesys (46 proc.) didelis aktyvumas (42 proc.). Analizuojant respondentų atsakymus išryškėjo, kad tik 7 proc. iššūkis yra vaiko rutinos, literatūros stoka. Vaikų jautrumas garsams, sunkumas pereinant iš vienos erdvės į kitą, lėtas darbo tempas – tai sunkumai, su kuriais susiduria apie 17 proc. apklaustųjų. Jautrumas drabužiams, kvapams, maisto skoniui, užduočių pritaikymo galimybės tik 3 proc. Savarankiškumo stoką išryškino daugiau nei 28 proc. Specialiųjų ugdymosi poreikių vaikams labai svarbios yra individualios užduotys. Tik 3 proc. mokytojų užduočių pritaikymo galimybės yra vienas iš sunkumų.

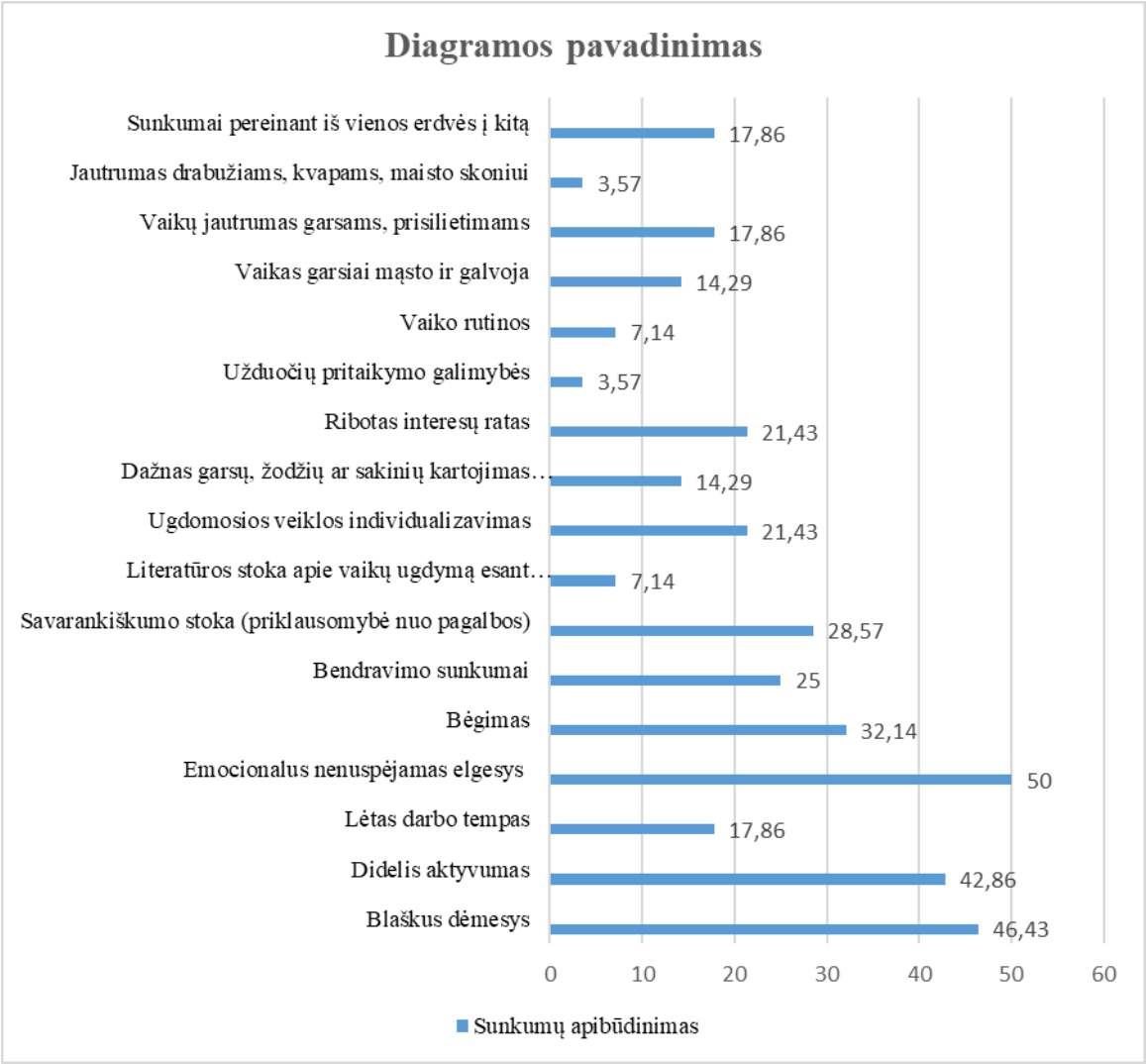

10 Pav. Su kokias sunkumais susidiriate ugdydami SUP vaikus? (procentinė išraiška)

Iš pateiktų duomenų matyti, kad įstaiga tik dalinai pasiruošusi įtraukiajam ugdymui. 64 proc. mokytojų sutinka iš dalies, kad pedagogai su tėvais ir švietimo pagalbos specialistais tariasi aktualiais klausimais. 60 proc. ugdytojų sutinka iš dalies, kad švietimo pagalba teikiama visiems vaikams, ugdymo įstaigoje veikia ankstyvojo specialiųjų ugdymosi poreikių atpažinimo sistema, kurioje dalyvauja mokytojai ir kiti specialistai, mokytojams ir tėvams aiški pagalbos teikimo ugdytiniams priemonės. 50 proc. sutinka iš dalies kad yra pasirengę įtraukiajam ugdymui, su tuo nesutinka 21 proc. 42 proc. sutinka, kad yra skatinami tobulinti savo profesines kompetencijas. Kad pedagogai turi žinių ir įgūdžių sutinka iš dalies 57 proc. o nesutinka 21 proc.

11 Pav. Kaip vertinate įstaigos parsiruošimą įtraukiajam ugdymui (procentinė išraiška)

Iš pateiktų duomenų matyti, jog įstaigos pedagogai dar nėra tinkamai pasiruošę dirbti su skirtingų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais. 75 proc. pedagogų sutinka , kad jiems trūksta kompetencijų darbui su vaikais, turinčiais mokymosi sunkumų dėl sulėtėjusios raidos. Daugiau nei 64 proc. sutinka, kad dirbti su vaikais, besimokančiais ne gimtąja kalba jiems irgi kiltų tam tikrų keblumų. Ugdomosios veiklos metu vaikams labai svarbus emocinis saugumas. 50 proc. mokytojų sutinka, kad veiklos metu turimos žinios apie emocines krizes yra labai svarbios. 25 proc. apklaustųjų visiškai nesutinka su teiginiu, kad jie turi kompetencijų dirbti su vaikais, turinčiais regos sutrikimų, klausos sutrikimais, judesio ir padėties sutrikimų. Ir tik 3 proc. visiškai nesutinka , kad jie turi kompetencijų dirbti su vaikais turinčiais kalbos ir kalbėjimo sutrikimų.

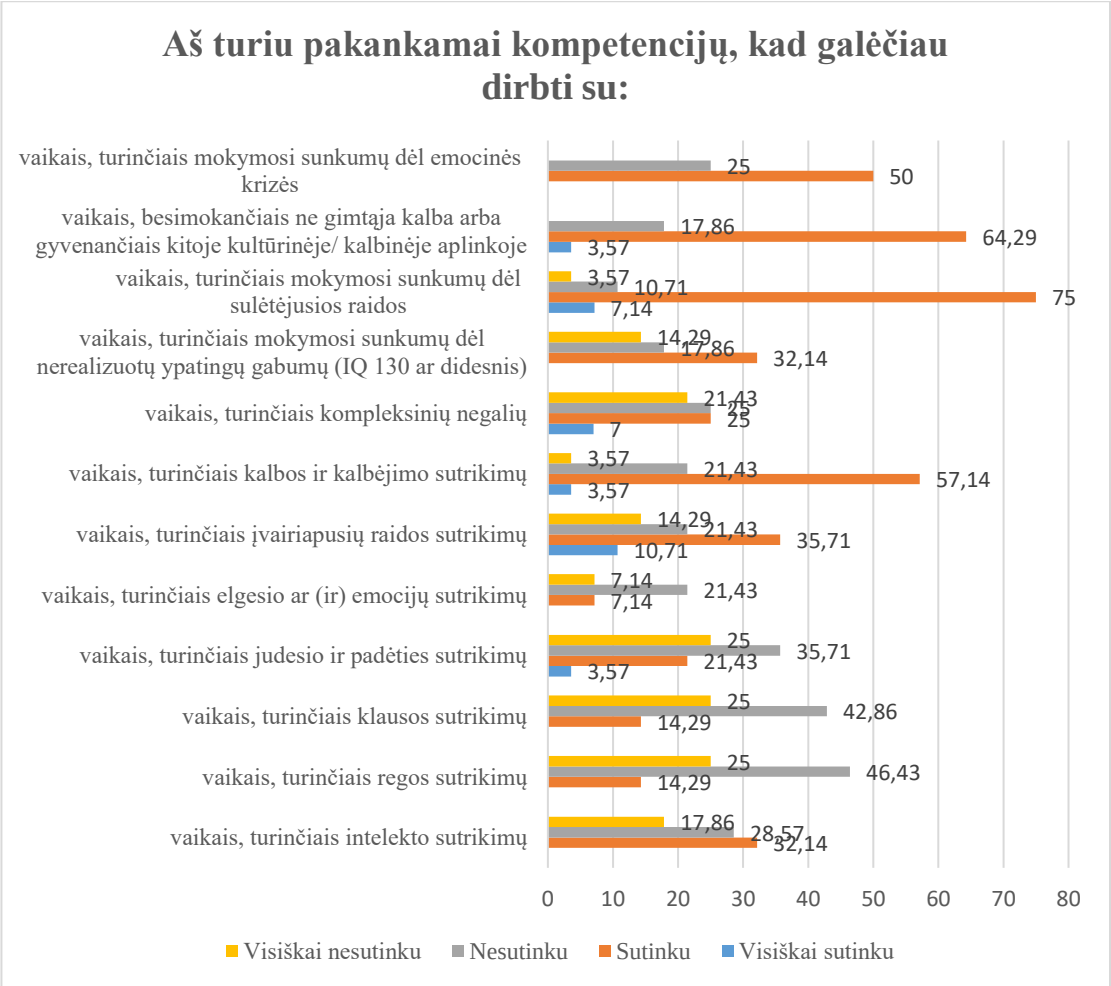

12 Pav. Jūsų asmeninis pasirengimas tenkinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų specialiuosius ugdymosi poreikius (ugdymosi aplinkos, metodų ir būdų pritaikymas, ugdymosi priemonių ir pagalbos priemonių parinkimas)

Pedagogų nuomonė apie turimas kompetencijas tenkinti vaikų specialiuosius ugdymosi poreikius. Pagalba ir rekomendacijos, įvairūs mokytojų profesinio tobulėjimo renginiai skatinantys mokytojus reflektuoti, tobulinti savo praktiką reikalingi organizuojant ugdymo procesą. Tyrimo metu išryškėjo, kad rekomendacijų ugdymo planų rengimui, SUP turinčių vaikų pasiekimų vertinimo sistemos, stokoja 60 proc. struktūruotos mokymosi aplinkos kūrimo, ugdymo priemonių 64 proc. Net 82 proc. trūksta rekomendacijų šiuolaikinių metodų panaudojimo. Tik 50 proc. respondentų stokoja žinių UDM strategijos taikymo ugdymo procese.

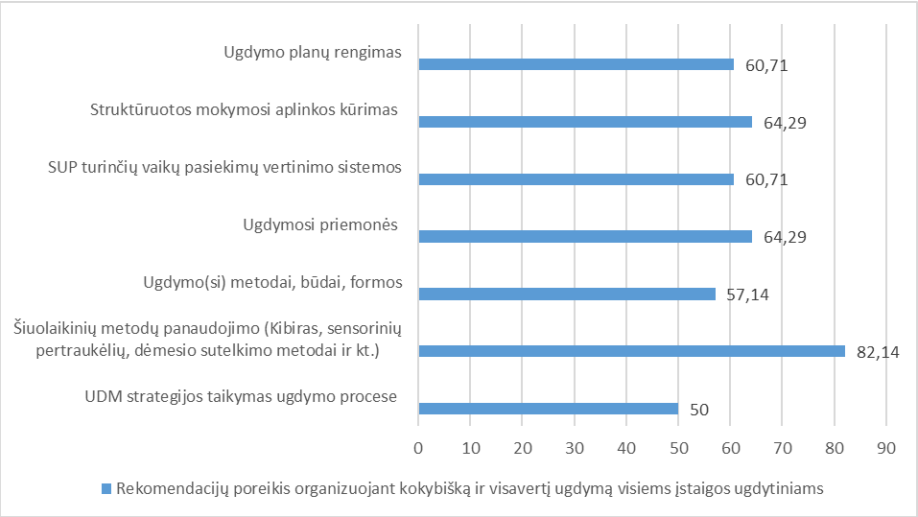

13 (1) Pav. Kokias žinias Jūs norėtumėte pagilinti, siekiant organizuoti kokybišką ir visavertį ugdymą visiems įstaigos ugdytiniams?

Siekiant profesinio mokytojų tobulėjimo svarbu suteikti mokytojams galimybę dalyvauti įvairiuose mokymuose, o išmoktas žinias pritaikyti praktiškai. Analizuojant tyrimo duomenis matyti, kad dauguma mokytojų, net 71 proc. pedagogų pageidauja mokymų apie vaiko ugdymo ypatumus dėl kompleksinių sutrikimų. Dėl sveikatos problemų turinčių vaikų ugdymo žinias norėtų gilinti tik 14 proc. apklaustųjų. 60 proc. respondentų norėtų gilinti žinias apie vaiko ugdymo ypatumus dėl kalbos ir kalbėjimo sutrikimų ir įvairiapusio raidos sutrikimo.

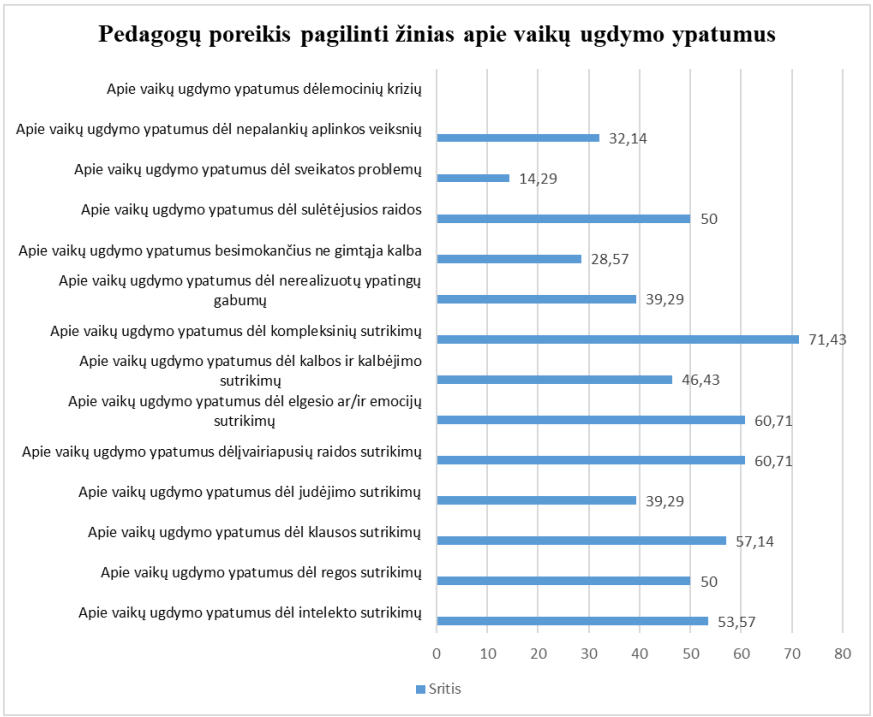

13 (2) Pav. Pedagogų poreikis pagilinti žinias apie vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių ir mokymosi sunkumų, ugdymo ypatumus (procentinė išraiška)

IŠVADOS

Didelė dalis pedagogų (75 proc.) pripažįsta trūkstantys kompetencijų darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymo poreikių, ypač vaikais, turinčiais sulėtėjusią raidą ar besimokančiais ne gimtąja kalba. Tai rodo būtinybę plėtoti pedagogų kvalifikaciją.

21 proc. pedagogų nesutinka, kad reikia taikyti individualizuotus ugdymo planus, o tik 25 proc. visada paaiškina vaikui medžiagą individualiai. Tai rodo, kad pedagogai ne visada tinkamai pritaiko ugdymo metodus vaikams, turintiems įvairių poreikių.

Tik 15 proc. pedagogų teigia, kad švietimo pagalbos specialistai visada teikia žinias ir rekomendacijas, o 25 proc. mokytojų pažymėjo, kad niekada negauna tokios pagalbos. Tai rodo, kad specialistų įtraukimas į ugdymo procesą turėtų būti labiau struktūruotas ir nuoseklus.

Tik 25 proc. pedagogų taiko struktūruoto ugdymo elementus (dienotvarkės, vaizdinės priemonės), o alternatyvi komunikacija naudojama retai. Tai rodo poreikį plėtoti struktūruotą ir diferencijuotą ugdymą.

Tik 14 proc. mokytojų dažnai arba visada taiko socialinio ir emocinio ugdymo programas, kas rodo poreikį geriau integruoti šias programas ugdymo veikloje.

REKOMENDACIJOS

Rekomenduojama organizuoti mokymus pedagogams, siekiant gilinti žinias apie vaikų ugdymą turint specialiųjų ugdymosi poreikių. Mokymai turėtų apimti temas apie sulėtėjusią raidą, kalbos ir kalbėjimo sutrikimus, socialinių ir emocinių krizių valdymą. Svarbu suteikti mokytojams praktinių įgūdžių taikyti įvairius metodus ir priemones.

Rekomenduojama pagerinti švietimo pagalbos specialistų įsitraukimą į kasdieninį ugdymo procesą, siekiant užtikrinti nuoseklų pedagogų konsultavimą, bendradarbiavimą ir rekomendacijų pateikimą, kaip dirbti su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių.

Rekomenduojama skatinti pedagogus užduotis, ugdymo medžiagą pateikti taip, kad vaikai patirtų sėkmę. Skatinti pedagogus naudoti alternatyvias mokymo priemones, kurios būtų atitiktų individualius vaikų poreikius.

Rekomenduojama integruoti socialinio ir emocinio ugdymo programas, į visų grupių kasdieninį ugdymą, siekiant skatinti vaikų socialinius ir emocinius įgūdžius bei užtikrinti patyčių prevenciją.

Svarbu sukurti struktūruotą mokymosi aplinką, naudojant vizualinius tvarkaraščius, dienotvarkes ir socialines istorijas, siekiant palengvinti vaikų integraciją į ugdymo procesą ir suteikti aiškumą ugdymo metu.

LITERATŪRA

1. Juodaitytė, A. (2011) Vaikų skirtybių lygybės samprata pedagogikoje ir sugestyvaus egalitarizmo kontekste. *Acta paedagogica Vilnensia*, 26, 60–69. (žiūrėta 2024-06-10) http://www.zurnalai.vu.lt/files/journals/157/articles/2981/public/60-69.pdf
2. Įtraukties švietime plėtros gairės. (2022) https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/aalaikini/Itraukties%20svietime%20pletros%20gaires%20final(1).pdf (žiūrėta 2024-06-10)
3. Universalaus dizaino mokymuisi gairės. (2023) https://tukstantmeciomokyklos.lt/leidiniai/